

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Michaely Bejčkové a Daniely Zemanové v právní věci žalobkyň: **a) V. R., b) nezl. A. L.**, obě zast. Mgr. Radimem Strnadem, advokátem se sídlem Příkop 834/8, Brno proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, poštovní schránka 21/OAM, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 1. 2016, čj. OAM-599/ZA-ZA05-P06-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 15. 9. 2016, čj. 22 Az 5/2016-40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný rozhodnutím uvedeným v záhlaví neudělil žalobkyním žádnou z forem mezinárodní ochrany podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobkyně a) uvedla, že pochází ze Zakarpatské oblasti Ukrajiny, kde žila nejdříve v Mukačevu, poté v Užhorodu. V roce 2009 se jí narodila dcera. V roce 2014 se rozvedla a vzala si svého současného manžela, který je v ČR a rovněž žádal o mezinárodní ochranu. Do ČR jezdila bez problémů opakovaně za manželem a tetou, naposled přijela s dcerou 26. 6. 2015 přes Slovensko, měly české vízum na pozvání. V průběhu řízení o žádosti o mezinárodní ochranu tvrdila, že na Ukrajině se velice zhoršila bezpečnostní situace, probíhaly branné výcviky pro občany a v místě jejího bydliště na ně tato situace velmi působila, měla pocit, že se každou chvíli něco stane. Dále tvrdila, že měla v zemi původu problémy kvůli svému bývalému manželovi a biologickému otci své dcery, který byl narkoman. V červnu 2015 k ní přišli dva neznámí muži a požadovali po ní uhrazení jeho dluhů. Obrátila se na policii, ale na policii jí řekli, že se případem budou zabývat až poté, co zaplatí 1000 amerických dolarů. To žalobkyně odmítla a dál věc neřešila; rozhodla se s dcerou odjet do ČR za manželem a tetou, kteří jí pomohli s vycestováním. ČR je pro žalobkyně cílovým státem, chtějí zde žít. Žalovaný však nepovažoval tvrzení žalobkyň za dostačující pro udělení mezinárodní ochrany.

[3] Krajský soud se ztotožnil se závěry žalovaného a žalobu žalobkyň zamítl.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podaly žalobkyně (dále jen „stěžovatelky“) kasační stížnost. V ní namítají, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci a to se negativně odrazilo zejména v posouzení možnosti udělit doplňkovou ochranu dle § 14a zákona o azylu, neboť žalovaný nemohl objektivně posoudit hrozbu vážné újmy. Stěžovatelky na podporu svých tvrzení o vyhrožování a o tom, že se obrátily na policii, předkládaly deset článků vytištěných z internetu. Žalovaný však články nezohlednil, neboť se dle jeho názoru netýkaly situace stěžovatelek. V řízení si prý opatřil dostatek vlastních aktuálních podkladů z veřejně dostupných a objektivních zdrojů. S tímto názorem stěžovatelky nesouhlasí; žalovaný vycházel ze zpráv z roku 2014 a poslední zprávu měl ze září 2015, stěžovatelky však předkládaly aktuálnější články vydané od července do listopadu 2015 o dění v místě jejich posledního bydliště. Žalovaný argumentoval zhoršenou bezpečnostní situací pouze ve dvou oblastech Ukrajiny, stěžovatelky však o bezpečnostní situaci v těchto oblastech nemluvily. Opakovaně uváděly a předkládaly internetové články o bezpečnostní situaci v oblasti, ze které odešly. Tyto články měl žalovaný stěžovatelkám přičíst ve prospěch. Stěžovatelky také citují z judikatury NSS, která se této povinnosti žalovaného dotýká (sp. zn. 5 Azs 116/2005, 5 Azs 55/2008 a 5 Azs 100/2014). Žalovanému je z jeho úřední činnosti známo, že téměř každý, kdo na Ukrajině zažil vyhrožování ze strany soukromých osob, ve své výpovědi uvedl, že policie nečiní žádné kroky k ochraně práv běžného občana bez finanční úplaty. Pokud se krajský soud se závěry žalovaného ztotožnil, pochybil, protože měl rozhodnutí žalovaného zrušit pro nepřezkoumatelnost. Rozsudek soudu je taktéž nepřezkoumatelný pro obecnost a rozpor s výše uvedenou judikaturou. Stěžovatelky navrhly, aby NSS napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný setrval na svých závěrech uvedených v rozhodnutí napadeném žalobou a navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

[6] Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (viz usnesení NSS č. 933/2006 Sb. NSS).

[7] Stěžovatelky výslovně neuvedly, v čem spatřují důvody zakládající přijatelnost jejich kasační stížnosti. Pouze namítají nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, nesprávné posouzení otázky udělení doplňkové ochrany a nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu.

[8] Kasační stížnost je nepřijatelná. Přestože rozhodnutí o odmítnutí kasační stížnosti z důvodu nepřijatelnosti nemusí být podle § 104a odst. 3 s. ř. s. odůvodněno, NSS ke svému závěru uvádí následující. Nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu by sama o sobě zakládala přijatelnost kasační stížnosti a postačovala by k jeho zrušení, pokud by šlo o tak zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Z napadeného rozsudku je ale patrné, jaký skutkový stav vzal soud za rozhodný a jak posoudil namítané skutečnosti. V tomto ohledu NSS neshledal žádné pochybení, které by zakládalo přijatelnost kasační stížnosti.

pokračování

[9] Věc stěžovatelek nepřináší ani žádnou novou právní otázku, kterou NSS dosud neřešil, či potřebu se od takového řešení odchýlit, anebo kterou řešilo více senátů NSS odlišně. Pojem uprchlík se vztahuje na osobu, která se nachází mimo svou vlast a obává se represí ze strany státu z důvodu příslušnosti k určité společenské vrstvě, resp. sociální skupině. Pronásledování či výhrůžky ze strany soukromých osob takovou represí obecně nejsou. NSS se touto otázkou zabýval v řadě svých rozhodnutí. Například konstatoval, že žádost o mezinárodní ochranu, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami v domovském státě, nemůže být bez dalšího důvodná. Důvodem pro udělení azylu mohou být pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žadatelka skutečně domáhala poskytnutí ochrany, nebyly schopny ochranu před takovým jednáním poskytnout (srov. např. rozsudky NSS ze dne 27. 8. 2003, čj. 4 Azs 5/2003-51, ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004-48, či ze dne 31. 1. 2007, čj. 2 Azs 81/2006-85). NSS dále ve svém rozsudku ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004-41, konstatoval, že *„aby bylo možné shledat absenci státní ochrany před chováním příslušníků policie při výkonu služby, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany, což se v daném případě nestalo, neboť stěžovatel sám přezkum postupu policistů o své vůli zastavil“*. Stejně závěry o povinnosti vyčerpat reálně dostupné prostředky ochrany platí i ve vztahu k soukromým osobám, které nezastávají veřejné funkce.

[10] NSS dále připomíná svou judikaturu, podle které azylově relevantním důvodem většinou *„nebudou excesy při vyšetřování, a to zpravidla ani dějí-li se opakovaně, nejsou-li vedeny zlovolným záměrem, či obecně tvrdá praxe orgánů trestní spravedlnosti, nedosahuje-li nelidských rozměrů“* (viz rozsudek NSS ze dne 12. 4. 2012, čj. 7 Azs 9/2012-46). To však není případ stěžovatelek.

[11] Pokud jde o neaktuálnost a nedostatečnost podkladů pro rozhodnutí, NSS konstatuje, že žalovaný pro účely svého rozhodnutí vycházel z dostatečně aktuálních a objektivních podkladů, vydaných většinou v průběhu roku 2015, nejnověji pak v září 2015. Mezi nimi například z Informace MZV ČR ze dne 1. 8. 2014 a 21. 5. 2015, z Výroční zprávy Human Rights Watch ze dne 29. 1. 2015, z Výroční zprávy Amnesty International ze dne 25. 2. 2015, z Výroční zprávy Freedom House, Svoboda ve světě – Ukrajina, ze dne 28. 1. 2015, dále z Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva a stavu lidských práv na Ukrajině za období 15. 5. do 15. 8. 2015, a z Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), Posouzení mezinárodní ochrany v souvislosti s vývojem na Ukrajině – aktualizace č. 3 ze září 2015. Zprávy organizací Amnesty International nebo Human Rights Watch jsou obecně vnímány jako dostatečně objektivní a nezávislý zdroj informací. Stěžovatelka a) byla dle obsahu správního spisu seznámena s výčtem konkrétních zdrojů, které si žalovaný opatřil jako podklady pro rozhodnutí, a proti uvedeným podkladům nic nenamítala.

[12] Námitky o neaktuálnosti a o odmítnutí deseti článků z internetu, které žalovanému předkládaly, navíc stěžovatelky vůbec neuplatnily v žalobě, což z nich činí námitky nepřípustné. K tomu NSS pro úplnost uvádí, že ze správního spisu, jakož i z odůvodnění rozhodnutí žalovaného (str. 8) vyplývá, že žalovaný se snažil opatřit si české překlady deseti článků, na které stěžovatelky v kasační stížnosti odkazují. Kvůli špatné kvalitě doložených dokumentů se mu však podařilo zjistit pouze názvy periodik a tituly článků,

někdy i datum jejich uveřejnění na internetu. Žádný z těchto názvů nijak nenaznačoval, že by se článek týkal stěžovatelek; šlo vždy o jednotlivé události a incidenty jiných osob, které se odehrály od srpna do listopadu 2015 v oblasti, v níž stěžovatelky před vycestováním žily. Žalovaný jasně popsal, proč tyto podklady nebude považovat za rozhodné pro posouzení žádosti stěžovatelek. NSS za těchto okolností neshledal v postupu žalovaného ani krajského soudu žádné pochybení. K tomu lze pouze dodat, že krajský soud ani žalovaný neměli pochybnosti o zjištěném skutkovém stavu, skutkový stav je dostatečně doložen obsahem správního spisu. Proto se tu ani neuplatní judikatura NSS týkající se důkazní nouze v řízení o mezinárodní ochraně „ve prospěch“ stěžovatelek, kterou stěžovatelky citují v kasační stížnosti.

[13] Krajský soud neopomněl ani skutečnost, že stěžovatelky přicházejí z Ukrajiny. NSS v této souvislosti odkazuje na svou aktuální judikaturu týkající se bezpečnostní situace na Ukrajině. NSS konstatoval, že se nejedná o tzv. totální konflikt, a žadatelé o mezinárodní ochranu tedy musejí prokázat dostatečnou míru individualizace dopadů probíhajícího ozbrojeného konfliktu. NSS uvedl, že *„probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá“* (usnesení NSS ze dne 15. 1. 2015, čj. 7 Azs 265/2014-17, či ze dne 25. 3. 2015, čj. 3 Azs 259/2014-26). Stěžovatelky naposled bydlely v Zakarpatské oblasti, ve městě Užhorod, tedy mimo oblasti nejvíce zasažené ozbrojeným konfliktem, což vzal v potaz i krajský soud. NSS nepopírá, že život v místě posledního bydliště stěžovatelek na Ukrajině se může z jejich pohledu jevit jako „těžký“ nebo „napjatý“. Z tvrzení stěžovatelek však nevyplynuly žádné skutečnosti, které by mohly představovat hrozbu vážné újmy ve smyslu azylové judikatury.

[14] Pokud se stěžovatelky v místě svého posledního bydliště cítí být ohroženy, mají možnost vnitřní ochrany (tzv. „vnitřního přesídlení“), kterou potvrzují výše uvedené zprávy o situaci na Ukrajině. Tato možnost v podstatě vylučuje udělení mezinárodní ochrany či doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2008, čj. 4 Azs 99/2007-93, nebo ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009-74). Stěžovatelky přitom během pohovoru neuvedly žádný důvod, který by v jejich případě mohl představovat reálnou překážku vnitřního přesídlení.

[15] NSS tedy neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelek, proto ji NSS odmítl podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost.

[16] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. února 2017

pokračování

Zdeněk Kühn
předseda senátu